

feldolgozott VIII., Mária Terézia-téri közs. gyakorló népiskola helyzetképéből a) számszerű adatok, b) grafikus ábrázolás. IV. 1. Miféle nyilvánvaló hasznót jelent az iskolai nevelésügyi állapotrajz a) tanítónak, vagy tanárnak, b) az igazgatónak és felügyelőnek, c) iskolafenntartó hatóságnak 2. Nevelésügyi állapotrajzok jelentősége a sajátos magyar nevelési rend és mód kialakulása szempontjából.

A Kisebb Közlemények sorában Terestyéni Ferenc az első tanulmány gondolatköréhez közeleső kérdéssel foglalkozik, »Szellem-ellenes-e a mai fiatalság?« Az ifjúság egy részében a szellemiek iránt való érdeklődés halványult, de teljesen nem szűnt meg. Kétségbeesni nincs ok, mert oktatási válság nem egyúttal szellemi válság is.

Kemény Ferenc értékes gondolatokat vet fel „Gondolatok és gondok a Kitűnőek Iskolája körül» címen, amelyek Zilahy Lajos terve nyomán keltek írójában. E gondolatok csoportjai: A tanulók és sorozásuk, a tanárok, tanítás és nevelés, épület, fenntartás, a jövő.

A mindig igen nagy értékű »Irodalom« ismertetőik után vegyes cím alatt Szenes Adolf ismerteti és méltatja dr. Udvarhelyi Károly kartársunknak idei bemutatóját »Földrajzi didaktikai kiállítás az állami polgári iskolai tanárképző főiskola gyakorló iskolájában» címen.

Magyar Tanítóképző. A folyóirat márciusi számában Grész Leo »A mennyiségletű házi feladatok vezetése, beadása, előkészítése és számonkérése» címen ismerteti eljárását és lépéseinek indokolását. Ha nem is tesszük magunkévá minden kicsiségben a tanulóknak adott utasításait (hány sor legyen az egyes leckék között, milyen számmal írják fel a feladat sorszámát, stb.), azonban a célszerű beosztás és egyéb szempontok következetes kivitelezése fontosságáról meg tud győzni. Eljárásában igyekszik kizárni azokat az okokat, amelyek miatt a külső forma nem megfelelő, vagy arra vezetnek, hogy a tanuló nem készíti el házi feladatait, illetve az iskolában másolja le azokat. Többek között szól arról, hogyan és mikor adja fel a feladatokat (egy jóhangú tanuló mondja be a feladatot, még pedig az óra elején), milyen feladatokat kell adni és hányat, (bőles mérséklet), miképpen ellenőrzi azokat (tanulók segítsége az ellenőrzésben). Az író elismeri, hogy nem ez az egyetlen helyes út; de nem lekicsinyelendő munka a tanári eljárásban.

Az áprilisi számban Molnár Oszkár »A gyakorló iskolai tanító« nehéz munkakörét ismerteti, amelynek anyagi elismerése a VII. fizetési osztálynál kimerül. Ennél szomorúbb helyzetben vannak a hasonló munkakört betöltő polgári iskolai tanárok, akik még az utolsó fokozat előtt sem kapnak semmi megkülönböztetést. A gyakorló iskolákban működő nevelők kettős és mindkét fokon megerőltetőbb munkát végeznek. A jelöltek akadályt jelentő beavatkozásán kívül sok energiát fogyaszt a helyes útra vezetés, másrészt többletmunkát jelent a jelöltek előkészítése. Cikkét érdemes volna teljes terjedelmében megőrizni a folyóirat-szemlének soraiban! Vincze Sándor »Az ifjúsági önképzőkör néhány időszerű kérdése» címen szintén olyan nehéz kérdéseket érint, amelyek a mi iskoláinkat is érdekelheti. Keresi a módját, hogy a vajdúó önképzőköri életet miként lehetne virágzóvá tenni. Ennek

módját a mostani kultuszminiszter Kolozsváron elhangzott beszédében látja: »Közép- és középfokú iskoláinkban el kívánom mélyíteni a hungarológiai oktatást és nevelést; a magyar öntudatra való nevelést már a kisdédóvóban és a napközi otthonokban kell kezdeni.« Az önképzőkörök tárgyává kell tenni a magyarságismeretet. A nyelvvédő és nyelvtisztító folyamatnak útát kell engedni itt fokozott mértékben, amit a magyar nyelvi órákon teljesen betölteni nem lehet.

A folyóirat májusi számának vezető tanulmánya dr. Somos Lajos: *Az akarati élet nevelése.*

Jeges Károly: *Egy új szemléltetési eszköz: a kézi pergőgép használhatóságáról* ír, amelynek lényege, hogy egy mozgás több fázisát rögzítik meg fűzetbe összekapcsolt lapokon, s ezeket pergetve szemünk mozgásfolyamatot vél látni. Bejelenti, hogy ilyen füzeteket bocsájt ki dr. Bukovszky Ferenc tanárral a mennyiségtan és természettan számára.

A Nevelésügyi Szemle 1943. évi 1–2. számában közli Imre Sándor cikket: *A nevelés szerepe a nemzet életében.* Rövid gondolatmenete: a nemzetre jobb időt, jobb, különb emberek hozhatnak, ezért szükséges az emberek minőségét alakító nevelés. A nevelést sokan a maguk célja érdekében kezükbe akarják venni. A nevelés célja a jobb jövő, ezt a feladatot kell vállalnia és megoldania. A nevelés akkor teljesíti kötelességét, ha az új nemzedéket a nemzet magaslatára emeli fel, ha tehát biztosítja a nemzet haladását. A nevelés szerepe más béke idején és más háború idején.

Csanády Sándor *a magyar irodalom tanításának válságával* foglalkozik, ami a középiskolák nagy kérdése.

Bálint Sándor »*Az Alföld közművelődési kérdéseivel és feladataival*« ismerteti meg nagy vonásokban és úgy látja, hogy az alföldi iskoláknak feladata lesz az alföldi embereknek nem külsőségeit, hanem lényegét felkarolni.

Gémesi József »*A szegedi kisdíák hivatástudatának ébredése*« címen ismerteti a szegedi gimnáziumi tanulóknak kérdőíves módszerrel lefolyt vizsgálatának eredményeit.

Seres József cikke »*Az alföldi vidéki tanítóság önképzési lehetőségeiről*« szól, mert erre az önképzésre igen nagy szükség van. Főleg anyagi nehézségek akadályozzák meg folyóiratok és könyvek vásárlását.

A folyóirat 3–4. számában Hanzó Lajos ismerteti Tessedik Sámuel *pedagógiai rendszerét*, aki erősen érezte a magyar paraszt szükségleteinek megfelelő iskola hiányát. Ezen a téren azután úttörő volt.

Nagy Miklós egyik előadását közli a folyóirat »*Az igazgató szerepe a tanárok továbbképzésében és az osztályfőnököknevelésben*« címen. A tartalmás cikket melegen ajánljuk minden iskolafaj tanárainak és igazgatójának figyelmébe.

Megyer József »*Ady a gimnáziumban*« mérsékelt felfogást mutat. Részletesen foglalkozva a kérdéssel megállapítja, hogy a gyűlölködőkkel ellentétben Adynak igen értékes dolgai vannak, amelyeket meg kell és lehet ismertetni az ifjúsággal anélkül, hogy Ady-kultusz válna belőle.

Fekete Lajos *a német írásújtást* ismerteti, amelyet a Cselekvés Iskolája egyik múlt évi számában bemutatunk.